

Roma oktatási program

A gazdasági és társadalmi feszültségek növekedésével - a Közoktatás-fejlesztési program egyéves tapasztalatai alapján is - elkerülhetetlen egy átfogó roma oktatási program megindítása. A feladat olyan nagyságrendű, hogy a legkisebb siker elérésének is feltétele az, hogy a programot ne csak a Soros Alapítvány támogassa, hanem abban - már az első lépésektől kezdve - vállaljon részt a kormány és az érintett Cigány Kisebbségi Önkormányzat.

A program vázlatos elemei:

A cigány népességre vonatkozó foglalkoztatási statisztikák szerint Magyarországon a cigányoknak az átlagosnál sokkal nagyobb az esélyük arra, hogy tartósan kívülrekedjenek a foglalkoztatottak rétegén. Ennek fő okai a cigányok iskolázottsági lemaradottságában, hátrányos lakóhelyi helyzetükben és a velük szemben megnyilvánuló diszkriminációban rejlenek. Annak érdekében, hogy a felnövekvő generációk tartós leszakadását megakadályozzuk rendkívül fontos lenne, hogy a jelenleginél jóval nagyobb arányban vegyenek részt a középiskolai képzésben és a szakképzésben.

Javasolt eljárások:

1. Óvoda

Az óvodába járás vagy nem járás az első fontos szelekciós lépcsőfok. A hátrányos helyzetű családokból kikerülő óvodások helyzetének javításában fontos stratégiai irány lehet a rendkívül sikeres "Head-Start program" széleskörű elterjesztése, esetleg adaptálása sajátos roma nemzetiségi problémakörre.

2. Általános iskola

Az általános iskolát ma már a cigány népesség nagy többsége elvégzi, de hiányoznak azok a speciális tantervek és programok, amelyek a több szempontból is hátrányos helyzetű tanulók számára jelenthetnék a felzárkózás esélyét. A tanterv és programfejlesztésnek két különböző gyermekcsoportot kell megcéloznia. Az első: maguk az érintett roma gyermekek, a második: a többségi társadalom gyermekei. (pl. nyelvi felzárkóztató programok, alapkészségek fejlesztése, begyakoroltatása stb.) Az etnikai kisebbséghez nem tartozó gyermekek számára tantervbe illeszthető programként kell kidolgozni a helyben élő kisebbségek kultúrájáról szóló tananyagot.

3. Középiskola

A program keretében kiemelt célként határozódik meg a középiskolát végzett roma gyerekek számának jelentős mértékű növelése. Ennek érdekében három új intézményhálózat létrehozását látjuk szükségesnek.

a.) Egy speciális pályaválasztási tanácsadó szolgálat, amely a cigánycsaládok által sűrűn lakott régiókban megkeresi az általános iskolákat, ill. családokat és segíti a megfelelő beiskolázást. A hálózat arra is vállalkozna, hogy a középfokú iskolákba beiskolázott gyerekeket a középiskolai pályafutások alatt is támogatja

b.) Tanoda

Miután a cigány gyerekek többségének iskolai pályafutását az etnikai hátrányok mellett családi, szociális hátrányok is nehezítik, így e hátrányok kompenzálására speciális felzárkóztató iskolákat ún. Tanodákat kellene létrehozni. Elsősorban azoknak a gyerekeknek, akik lemorzsolódtak normál iskolákból. (A Tanoda modellintézménye a Soros Alapítvány támogatásával már működik és szakmailag készen áll a program hálózattá szervezésére.)

c.) Tehetség gondozó hálózat

A felzárkóztató program mellett, azt kiegészítve a cigány értelmiség megerősítése céljából szükségesnek tartunk egy olyan hálózat kiépítését, amely azoknak a tehetséges roma gyerekeknek jelenthet támaszt, akik a mai viszonyok között ugyan bekerülnek a gimnáziumokba, de szociális és etnikai hátrányaik következtében nem fejezik be tanulmányaikat.